

Malomban az új búza

Hamarosan megkezdődik az új búza őrlése; kedden megérkezett az idei első búzaszállítmány az ország legnagyobb malmába, a Ferencvárosi Malomba. A Pest megyei Kiskunlacházi Kiskun Tsz-ből küldték a búzával megrakott gépkocsikat ebbe a fővárosi „örledebe”, ahol az aratási csúcsezében naponta 90-100 vagon kenyérnek valót tudnak átvenni, tisztítani és betárolni.

Komlósy Gyula, a malom vezetője elmondotta: az első szállítmányból vett mintákat azonnal laboratóriumi vizs-

gálatra küldték; méréseik szerint a termés hektoliter-tömege az átlagosnál jobb, 81,65 kilogramm, és sikértartalma is megfelelő. A molnárok a búza szakosos érzékszervi minőségét is elvégezték. A szemek acéloságát, formáját, aszottságát vizsgálva a terményt közepesnek értékelték.

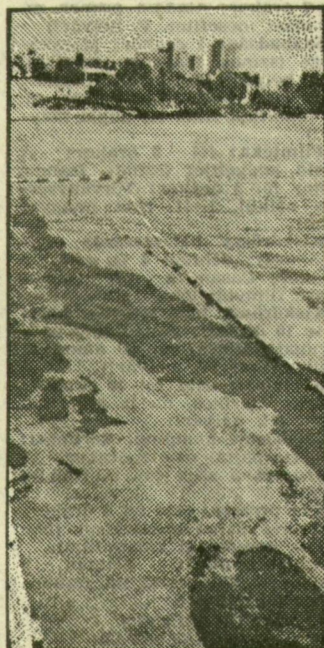
A malmot üzemeltető Budapesti és Pest Megyei Gabonaforgalmi és Malomipari Vállalatnál elmondották, hogy a gazdaságoknak a beszállítás után folyamatosan fizetnek az új búzáért. (MTI)

A négyezredik Claas

Ünnepséget rendeztek kedden Bábólnán abból az alkalomból, hogy hazánkban munkába állították a négyezredik Claas-kombájnt. A kalászos gabonák és a kukorica betakarítására egyaránt alkalmas D-108-as típusú berendezést Fred Wolf, az NSZK-beli cég kelet-európai igazgatója adta át jelképesen Tóth Jánosnak, a Bábólnai Ipari Kereskedelmi és Kézműipari Vállalatnál. A Claas-berendezés tulajdonosa a Bábólnai Ipari Kereskedelmi és Kézműipari Vállalat, az IKR igazgatójának.

Békalencse – már megint

Már megint itt a békalencse — észlelik a városlakók, sétálva a folyó partjain, és nagy erővel szidják az illető növényt a széles rokon-sággal együtt (rucaöröm, úszó páfrány, békaszőlő, Cladophora fonalas alga). Ezzel együtt meg kell jegyeznünk: a lencsehelyzet egyáltalán nem olyan súlyos dolog, mint amilyennek látszik; a vegyi vízszennyezés ezerszer komolyabb ennél. Környezetszennyező hatása — például — gyakorlatilag nincsen; káros hatást csak akkor fejtene ki, ha olyan sok lenne belőle, hogy a folyó felszínét elzárná a fénytől-levegőtől, s így megakadályozná a víz oxigénfölvételét. De hát erről egyelőre nincs szó; csak a sodorvonalban látható a sok-sok kilométer hosszú békalencseszalag.

talában ilyen tájt, július elején, valamint aratáskor eresztik a vizet — a csatornába, ott pedig a folyókba kerülnek. Ez tehát maga a folyamát.

Amit, hogyha ismerünk, bizonyára védekezni is tudunk ellene! Leggyorsabb látásból az lenne, ha a forráspontnál, a rizsföldek lecsapolócsatornáin fognák ki a temérdek lencsét. Csak, hogy... A hajdúszőlő termelőszövetkezetek (vagy tán állami gazdaságok?), némi munkaeörfiánnyal küzdve óvakodnak attól, hogy saját embereikkel fogassák ki az elburjánzott vegetációt. Leeresztik hát a csatornákon sutyomban: fogja ki az, akit zavar. A körösieket azonban szintén nem zavarja a zöld vízi szőnyeg, így aztán, ha az Ativizig nem szorgalmazná kitarátóan a lencsefogást, ők is hagynák: hadd ússzon! Így azonban a szentandrási, bökényi duzzasztókön kívül még további jó néhány helyen gyűjtik már a lencsét.

Miként történik ez? Egészen egyszerűen: megtöltnek levegővel egy jó csomó tömlőt, egymáshoz kapcsolják őket, s az egész láncolatot keresztülfeszítik a folyón. E „fal” ott lebeg a víz színén, s az úszó növénytömeg nagyszerűen fönnakad rajta, miközben a vízfolyás akadálytalanul áramlik tovább. A lencséseknek pedig nincs más dolguk, mint a fönnakadt zöldtömeget kihálászni.

Hová tegyék az alkalmat sok száz köbméter lencsét? Nos, zöldtrágyának talán jó lenne — de csak, mert nem számtalan egyéb vízi gyom is — tehát a békalencse, rucaöröm, úszó páfrány, békaszőlő, meg Cladophora fonalas alga! Ezek aztán a rizspalántákkal versenyezve élik föl a vízben oldott műtrágyák biztosítottá rengeteg tápanyagot, s gátlástalan szaporodásnak indulnak. Vízleeresztéskor pedig — a rizsföldeken ál-

földeken föletetnek valamely állattal?

Némely szakemberek azt állítják: még a kacskák sem fogyasztják (ezt egyébként a magunk részéről nemigen hisszük; tán csak nem valamely szabályozók állnak a dolog mögött? A szabályozók komoly dolgok, képesek még a récék étvágyát is elvenni a lencsétől...) Növényevő halakkal, azaz amúrokkal szintén föl lehetne etetni e ravasz növényt, de az amúr nemcsak a lencsét enne meg, hanem a rizspalántát is, ami bár helytelen, de tény. Nem beszélve arról, hogy a növényevő halak értékesítése jelenleg igen nehézkes; könnyen előadódhatna a faramuci helyzet: lencse helyett a halat nem tudnák hová tenni a rizssek. — Marad tehát a mechanikai eltávolítás.

Föl lehet tenni a kérdést: ha ez megoldott, akkor meddig úszik még a Tisza vizén békalencse? — A Körösvidéki Vízügyi Igazgatóság értesítése szerint már nem sokáig: a Hortobágy-Berettyó főcsatornát ugyanis Mezőtúr előtt merülőfállal lezárták. Előbb-utóbb elfogy tehát az utánfutás. Vagy nem. Mindazonáltal módfelel jó lenne, ha ez az évek óta ismétlődő békalencse-hercehurca mihamarabb befejeződné.

Farkas Csaba

Útban a valódi szövetkezet felé

Az új szövetkezeti törvény alig tartalmaz kötelező érvényű változtatásokat, inkább kereteket, lehetőségeket fogalmaz meg. Minden kollektív a saját alapszabályában rögzíti, hogy milyen irányban, s meddig megy el a szervezeti keretek ésszerűsítésében. Így a területenként eltérő, sajátos vonások is jobban, testre szabottan fogalmazódnak meg. A Borsányi Előre Szakszövetkezetben már megtartották az alapszabály-módosító közgyűlést. Erre meg bővebben lett volna idejük, hisz a törvény csak most lép hatályba, s igen hosszú türelmi időt hagy. A sietség oka az új játékszabályok mielőbbi bevezetése, természetesen, ez egyes pontjaiban csak az új gazdasági évben lehetséges.

Az érdeklődést és a várakozást jelzi, hogy a nyugdíjasokat is beleértve, a tagok 90 százaléka jelent meg a közgyűlésen. A hozzászólásokból érződött, a nagy tömegek is érték a megvitatott témák lényegét, sőt a tervezet egy pontjában a vezetőség javaslatát kevésnek találták, s a helyszínen felvetett formában szavazták meg a szövegszerű módosítást.

Az első kérdéscsoport volt a legegyszerűbb, ez a téziszörvényből adódó technikai átvezetésekre szorítkozott. Így például a korábban megalakult független ifjúsági bizottságot most szentesítették az alapszabályban. Izgalmas és alapvető érdekeket szolgáló lépés, hogy végre legyen szétválasztva a tagsági és a munkaviszony. Az eddig közösen végzett, kötelezően előírt munkavégzés minimumát — mivel most már a döntés a helyi kollektívára van bízva — itt nullában határozták meg. Ehelyett konkrét, személyre szabott munkaszervezést kötnék, amely mindkét irányban kötelezettséggel jár. Aki nem ír alá megállapodást, annak a szakszövetkezet nem köteles munkát biztosítani. Ha netán fogytán a munka, elsősorban a tagokat kell foglalkoztatni. Átszervezők a tagnak más munkaterületet kell ajánlani, az alkalmazottak esetében ez nem kötelező. Alkalmazottakat csak akkor lehet felvenni, ha az adott feladatot a tagok közül senki sem vállalja, illetve nincs meg „házon belül” a megfelelő szakképzettség.

A munkaviszony kérdéseiben később további változtatásokat terveznek. Így szeretnék kialakítani egy olyan szervezeti formát, amely a munkáltató és a munkavállaló közötti érdekegyeztetésre, konfliktusfeloldásra képes, s nem a felmerült problémák eltussolásában érdekelt. Ezt először egy zárt, szervezett egyetemesülésen valósítják meg, s a tapasztalatok alapján döntenek a kiterjesztéséről.

A második sarkalatos pont: a szövetkezet és a tag vagyoni kapcsolata öltönnön konkrét, érzékelhető formát. Ebben az irányban még igen szerények a változtatás keretei, de az elmúlt harminc év gondolkodásmódját az egyes ember is nehezen tudja gyökeresen átforgítani. A tulajdonosi mozgásforma erősen a földhöz kötött. Így aki föld nélkül lépett be annak idején, vagy már a szülei behozták azt a közösbe, a jog átruházására nem volt lehetőség. Ha három testvér közül egy dol-

gozott a szövetkezetben, az örökösök nem mondhattak le annak az egynek a javára. Az a fura helyzet alakult ki, hogy akinek földje volt, esetleg már nem tudta művelni, aki viszont gazdálkodni akart, nem juthatott elegendő földhöz. Ha nincs törvény adta nagykapu — még ott a kis-kapu. Mivel a felesleges földet nem „üzlet” a közösnek leadni, úgynevezett „zseb-szerződések” alapján fizetett a használója a tulajdonosnak a területért. A szövetkezetben házilag könnyítésként hivatalosan is elfogadták, ha családtagra ruházták át a földet.

A földtörvényből adódó lehetőséggel úgy élnek, hogy most már a földtulajdonos a tagok egymásnak értékesíthetik. Ez nemcsak a tagi gazdaságra, hanem a közösbe bevitt föld részarányának jogára is kiterjed. Elsősorban a volt Munkásor Tsz tagjait érinti, hogy ha földdel léptek be a szövetkezetbe, három hektár erejéig maguk vagy egyenesági leszármazottaik visszaigényelhetik, tagi gazdaság céljára. Ez a nagyüzem érdekeivel is egybeesik, az optimális vetésszerkezet kialakítását úgy látják biztosítani, ha kétszáz hektárral csökkentik a közös területet.

A földdel ezután sem rendelkezőket úgy teszik „tulajdonosná”, hogy nekik ötezer forintos részjegyet kell váltaniuk. Jövőre, az új belépőknek, már 15 ezer forint lesz ez az összeg, a különbséggel kívánják kifejezni, hogy a régi tagok már munkájukkal hozzájárultak a vágyon gyarapodásához.

A háztáji joga a közösben végzett munkához kötődik. Eddig az a fura helyzet volt, hogy aki kerttel és tagi gazdasággal is rendelkezett, ezek területével a háztájiét csökkenteni kellett, illetve, a csökkentést azt is jelenthette: egyáltalán nem kaphatott háztáji. A vezetőség javasolta, hogy az új alapszabály szerint a rét és legelő ne számítódjon be, és a művelt terület is csak ezeröttszáz négyzetméter felett. A közgyűlésen ezt kevesellte a tagság, s az itt felvetett javaslatot — mindenki megkaphassa a teljes háztáji — fogadta el.

Bevezették a termelési és fejlesztési hozzájárulást, a behozott pénzre a mindenkor legmagasabb takarékszövetkezeti kamatot fizetik.

A csak magángazdaságban dolgozók a havi 850 forintos társadalombiztosítási járuléka fejében betegség esetén táppénzre nem jogosultak. Ezért a tagi önszolgálat próbálkoznak. Aki havi 120 forintot befizet, napi száz forint táppénzt kap. Lehetőség van dupla összeget is lekötöni. A szövetkezet erre a keretre viszontbiztosítást szeretne kötni az Állami Biztosítóval. Az ajánlatot most tanulmányozzák.

Az elfogadott módosításokat minimális programként kezelik, amely a tulajdonosi érdekelttség szövetkezet létrehozásához teszi meg az első lépéseket. Már most készülnek rá, ha az élet ennél többet kíván, s az ezután életbe lépő jogszabályok tágabb teret engednek a kezdeményezéseknek, tovább haladnak ebben az irányban.

Tóth Széles István

Elavult gépek, korszerűtlen ismeretek

A szakmunkásképzésről

nem felelnek meg a korszerű képzés követelményeinek, a taneszközök felújításra szorulnak. Sűrűn feladat a megyei gépjavító-bázis létrehozása, és központi felújítási alap kialakítása. Az alapvető tárgyi feltételek azonban biztosítottak. Az elméleti oktatási szolgálat helyiségek száma nőtt, oktatástechnikai eszközökkel valamennyi iskola rendelkezik.

Nincs tanárihiány, a közismeretet tanító pedagógusok végzettsége megfelelő. Az iskolatípusok aránya a nyolcvanas években lényegesen nem változott. Az oktatásban alkalmazott módszerek közül, elsősorban azok terjedtek el, amelyek a tanulói kreativitásra, az önálló munkára épülnek. Jelentős része az ismereteknek nem szolgálja eléggé a gyors műszaki fejlesztést. A szakmunkásképzők két évvel ezelőtt kaptak lehetőséget, hogy új alapokra helyezzék a vállalatokkal való együttműködésüket. A nap-pali tagozatos technikusképzés hivatott elsősorban megoldani az iskolára háruló, a műszaki fejlesztés-

sél kapcsolatos feladatokat. Az új típusú műszaki szak-középiskolák első, második osztályában, a gimnáziumokhoz hasonló az általános képzés, s olyan a szakmai elméleti oktatás, amelyre épülhet a technikusok képzése, és a szakközépiskolai szakmunkásképzés. A jövő technikuskáinak a gazdasági változásokhoz, a technológiai fejlődéshez való rugalmasabban alkalmazkodásra, konvertálható tudásra van szükségük. Két idegen nyelvet tanítanak az új típusú szakközépiskolákban.

A szakmunkástanulók többségének viselkedéskultúrája nem felel meg a kívánalmaknak. Nem javul a tanulmányi fegyelem, sokan a végzés előtt kilépnek az iskolából. Számot tevő az a tábor, amely sikertelenül rajtol a szakmunkásvizsgán. A szakközépiskolákban jobb a tanulmányi fegyelem. Már a felvételnél kirosztják a gyengébb képességű nebulókat, a követelményrendszer igényesebb, s ez jobb eredményekhez vezet. A magasabb színvonalnak tanúbizonysága, hogy ebből az iskolatípusból elég szép

számmal jutnak be az egyetemekre, főiskolákra.

A megyei tanács több határozatot hozott a szakközép- és szakmunkásképző iskolák nevelő-oktató munkájának javítása érdekében. A testület hasznosnak tartja, ha a jövőben a megyében dönthetnének arról — s nem a minisztériumban —, hogy milyen típusú alma matereket hozzanak létre. Mivel a szomszédos megyékből is sok gyerek felvételizik ide, ezért az arányosabb teherviselés érdekében — különösen most, a demográfiai hullám okozta feszültség idején — hasznos lenne a művelődési osztályok szorosabb együttműködése. A tanács felhívta a figyelmet, megoldást kellene találni a megye mezőgazdasági szakmunkásainak szélesebb körű képzésére. A számítástechnika, informatika és biotechnológia megismertetése is nagyon fontos gyakorlati feladat a jövőben. De ami a legfontosabb: a műszaki fejlődés igényeihez igazodó képzés tárgyi feltételeit biztosítsák az iskolák. Ez elsősorban pénzkérdés, ám ahhoz, hogy a jövő munkásosztálya megfeleljen a kor igényeinek, a halaszthatatlanul szükséges